

Пише: Александар Гордић
петак, 30 октобар 2015 08:06

Пошто сам се детаљно упознао са садржином наведеног реферата, осећам дужност да као философ по образовању и занимању (ужа специјалност: методологија) упутим примедбе на квалификације изложене у њему.

Најпре, овај извештај има више формалних недостатака: у њему се не наводе бројеви страница кандидатских књига, које су углавном мањег обима, не већег од 200 страница (и то мањег формата [A5], претежно са словима крупнијег слога), што указује на квантитативну оскудност целокупног опуса. Такође, није – као што је то учињено код других кандидата – приложена целовита (иначе прилично скромна) библиографија, која код Којена запрема укупно 40-ак радова (од којих је знатна већина укључена у књиге побројане у реферату), дакле мање него што је протекло година од кандидатског дипломирања.

Уједно, из те библиографије би се лако уочило да главнина дела предложеног кандидата уопште *не спада* у подручје друштвених наука, него у област версификације, поезике и историје књижевности, што се заправо може закључити и брижљивим читањем самог реферата. Којен има свега десетак радова из философије у целини (од којих је 5 ушло у збирку *Уметност и вредност*), док сви остали спадају у подручје теорије књижевности, а философска радова представљају предговоре за приређене и преведене књиге (што, узгред, другима замера); а,

Пише: Александар Гордић
петак, 30 октобар 2015 08:06

in toto

, преко половине свих његових засебно штампаних радова интегрално је укључено у 4 књиге.

Било би несхватљиво зашто се Л. Којен предлаже Одељењу друштвених наука (чијим се доменом тек мањински бавио) када се не би узела у обзир околност да је пре само три године фигурирао као кандидат управо на Одељењу језика и књижевности (где дисциплинарно спада главнина његовог рада) и није добио подршку тог одељења, на којем су се налазили водећи стручњаци за поетику и историју српске књижевности. (И иначе је индикативно да се међу потписницима реферата не налази ниједан професионални философ.)

Из доступне документације се не може утврдити да је *икада* учествовао на макар и једном једином стручном скупу, чак ни Естетичког друштва Србије.

У погледу његовог доктората с Оксфорда, у архиви Филозофског факултета у Београду не постоји сâм рад, а извештај о нострификацији, који се може добити тек преко повереника за информације од јавног значаја (после више молби упућених секретару Факултета), садржи крајње оскудне податке о том докторату – не наводи се ни његов наслов, а камоли структура или „оригинални резултати“ садржани у њему; но, из расположиве документације Института за филозофију запажа се да је у исто време пријавио пројект под радним насловом (ни мање ни више него) *Категорије* и с предвиђеним обимом 10 А/Т (тј. 160 стр.), али који никад није реализован (пријављен је 1978, а уговор је раскинут 1986. године).

Из доступне документације се не може утврдити да је *икада* учествовао на макар и једном једином стручном скупу (у најмању руку, учешће није посведочено неким саопштењем у објављеним зборницима радова), чак ни Естетичког друштва Србије. Нема ни података да је икада писао или бранио магистарски рад (нити објавио неку студију налик њему). На Филозофски факултет је дошао без конкурса и реферата (захваљујући припадности истој политичкој странци и личном пријатељству с тадашњим деканом), што ни не чуди, с обзиром на поменуто врло скромну библиографију, која углавном *не* спада у област философије.

Затим, супротно одредбама које се налазе у Статуту Академије (у вези с међу-народним значајем кандидатовог стваралаштва), не наводи се *ниједан* рад објављен на неком страном језику или у иностранству. Колико се може проверити прет-ра-гама по библиотекама и електронским базама података, Л. Којен за својих 70 го-дина заиста ни нема ниједну такву публикацију (иако је својевремено исто то пре-бацивао појединим млађим колегама).

Ова невелика публикација, од 209 нумерисаних страница, претежно се састоји од предговорâ за поједина дела у чијем је превођењу или редиговању учествовао Л. Којен, који раз-јашњавају одређене ставове ауторâ самих тих дела.

Најзад, реферат је за тако угледну институцију као што је САНУ срочен с недопустивим бројем словних, језичких и стилских омашки, што упућује на то да његов састављач не влада баш најбоље српским језиком, или макар правописом (ако се имају на уму нпр. правила о употреби запете или о подели пасуса [стр. 4]).

Кад је реч о садржинским мањкавостима, убедљиво највише простора у рефе-рату посвећено је (пре четврт века издатој) збирци претходно објављених (што се у тој књижици нигде не назначавала) радова *Уметност и вредност*. Ова невелика публикација, од 209 нумерисаних страница, претежно се састоји од предговорâ за поједина дела у чијем је превођењу или редиговању учествовао Л. Којен, који раз-јашњавају одређене ставове ауторâ самих тих дела.

Тезе и аргументи који се ту при-писују у ауторство кандидату одавно су устаљене у философској/естетичкој ли-тератури, па је придавање њима таквог ранга и значаја могуће објаснити једино околношћу да је писац овог реферата *непознавалац* (да се не напише *игнорант*) становиштâ и праваца у модерној теорији уметности и философској херменеутици – једино неко ко не познаје естетику минулог, па ни ранијих столећа може гово-ри-ти о Којеновом *оригиналном* естетичком становишту. Истовремено, наводни ори-гинални доприноси Л. Којена изражени су толико прецизним аналитичким стилем и терминологијом да је јасно како је званичном предлагачу овде „помагао“ и сâм кандидат, јер писац реферата тешко да би могао и разумети аргументацију са стр. 2–3, а камоли је самостално изложити (уосталом, он и лично у предговору своје једине књиге/уџбеника захваљује неколиким колег[ини]цама на помоћи око тумачења философских позиција везаних за

Пише: Александар Гордић
петак, 30 октобар 2015 08:06

психологију).

Једина преостала књижица која се не односи на тематику књижевности, *Огле-ди из филозофске психологије*, такође невеликог обима (и штампана упадљиво кру-п-ним фонтом), не доноси никакве новине у односу на раније (још 1980-их и 1990-их, па и касније) објављиване монографије и студије еминентних аутора Николе Грахека и Ненада Мишчевића, који су ту област философије и афирмисали у нашој средини. Изузимајући извесне нове варијације већ одавно и код нас познатих примера, ова књижица не пружа никакве нове увиде чак ни у домаћим, а поготово не у ширим оквирима, што је лако утврдити прегледом одговарајуће литературе (Л. Којен у својим огледима не наводи практично ниједно дело које двојица поменутих аутора нису већ презентовала у домаћим публикацијама). Једино неко ко у прет-ходне две–три деценије није пратио ову филозофску дисциплину може Којенове тврдње сматрати револуционарним, али то онда више говори о његовој упућености у материју него о Којеновој оригиналности.

Опет, кад је реч о најновијој књижици *У тражењу новог*, не види се у чему је њен нарочити допринос у односу на неколико десетина код нас раније објављених монографија о истој проблематици, нити је то писац реферата настојао да покаже – наравно, опет би било потребно познавати одговарајући домен, што један емпи-ријски психолог, који је основне студије завршио наомак четврте деценије жи-вота, сигурно није постигао. У реферату се једино препричава оно што у својој сту-дији тврди сâм Којен, без икаквог контекстуализовања и упоређивања с оценама какве су о обрађеним ауторима и појавама изrekli историчари књижевности који се истом тематиком баве већ деценијама. Занимљиво је што вероватно наш најбољи познавалац расматраног периода, недавно преминули академик Палавестра, никад није о кандидатовим

Пише: Александар Гордић
петак, 30 октобар 2015 08:06

радовима који се односе на ту проблематику исказао свој суд.

Напокон, трудећи се (тј. врло „креативно“ натежући) да осветли „одјек“ Које-нових списа у научној и стручној јавности, писац реферата је пажњу посветио ефе-меријама које немају никакву важност – приказима у периодици и трибини коју је организовала библиотека (дакле, ванакадемска/ваннаучна установа). Главну ставку у рецепцији чини приказ књиге у једном хрватском дружбословном гласилу од стране изв(ј)есне Iris Vidmar, znanstvene novakinje na Odsjeku za filozofiju Sveučilišta u Rijeci, чија се главнина опуса управо и састоји из похвалних приказа разнолике литературе и есеја попут „Jučer, danas, sutra“. Ако се о његовом философском и књи-жевноисторијском деловању такорећи нико мериторнији и упућенији није из-јашњавао, па се мора помињати првенствено описана млада новакиња (и хрватски часопис за друштвене [како у реферату стоји, *друштВВене*] науке), то већ и сáмо по себи сведочи о широком „одјеку“ кандидатовог рада.

Све у свему, реферат ни на формалном плану, ни у погледу садржине, али ни на нивоу саме презентације кандидата, не поткрепљује предлог за избор, чак и да у његовом писању није лично учествовао сáм кандидат.

Све у свему, реферат ни на формалном плану, ни у погледу садржине, али ни на нивоу саме презентације кандидата, не поткрепљује предлог за избор, чак и да у његовом писању није лично учествовао сáм кандидат.

Најзад, требало би се осврнути и на одређене моменте који НИСУ обухваћени (или се тек дубинским читањем могу наслутити) у овом реферату, а за адекватну и потпуну оцену кандидата неопходно их је имати у виду, јер чине битне аспекте стручне и наставне делатности. Пре свега, за преко десет година рада на Фило-зоф-ском факултету нико га није бирао за ментора докторске или магистарске тезе (уз свега два менторства за дипломске радове). Неколико година је званично држао (а незванично углавном *није* држао) предавања о античкој философији, из које (као ни из целокупне историје философије) није написао ниједан чланак. Као члан фа-кул-тетске кадровске комисије (а и у многим другим приликама), узео је, да се најблаже изрази, активно учешће у опструисању регуларних доктората или избора појединих млађих колегиница и колега, услед чега је долазило до вишемесечних или ви-шегодишњих застоја у процедурама, те је против њега, због лажних тврдњи у тим случајевима, поднета и кривична пријава. У својој званичној биографији себе наво-ди као *едитора* Хјумовог списа

Пише: Александар Гордић
петак, 30 октобар 2015 08:06

О мерилу укуса

и још неколико других књига, које је заправо
превео

(а не
приредио

) и за њих написао предговоре, из којих је и настала књига

Уметност и вредност

, која му је једина референца из естетике (а да је то збирка углавном раније објављених
студија,

нигде

, ни у књизи, ни у званичној биб-лиографији, није назначено). Иначе, о моралном
профилу др Којена свако се може додатно обавестити у књизи: Александар Пражић,

Милитантни позитивизам

, Београд, 2005, стр. 185–190.

Осим тога, ваља се обазрети и на Којеново јавно деловање, обележено изра-зитом политизацијом: оснивач је Хелсиншког одбора за Србију, променио је 5–6 (углавном минорних) странака, вероватно у нади да ће добити висок положај у дип-ломатији, наступао је са свих могућих позиција које су се појављивале и сме-њивале на домаћој политичкој сцени (од левице, преко центра, до крајње деснице). Несумњиво, свако има право на лично политичко уверење, али за ма коју ин-сти-туцију и било какав положај *не делује*

веродостој

но

(нити обећава искрен и предан ангажман) ако кандидат тако лако и брзо мења гледишта, при чему је на јединим изборима (већинским) на којима је учествовао под сопственим именом и прези-меном добио испод једног постотка гласова у својој изборној јединици.

Напокон, морају се имати на уму и личне релације писца реферата А. Ђ. Костића и самог кандидата, посведочене дугогодишњим заједничким деловањем у одређеним

Ни философије ни утицаја - приговор на предлог да Леон Којен буде биран за члана САНУ

Пише: Александар Гордић
петак, 30 октобар 2015 08:06

неакадемским процесима на Филозофском факултету. Отуда су нео-спор-не пристрасност и мотивација једног експерименталног психолога да (пре)-високо вреднује кандидатове доприносе из области философије, историје књи-жев-ности и метрике/поетике, у које се баш нимало не разуме.

Последњих недеља је Ваша цењена институција у јавности већ оптерећена извесним нимало пријатним финансијским и персоналним скандалима, а чини се да јој овакви предлози само још додатно урушавају већ окрњени (два века стицани) углед. Из свих наведених разлога, апелујем на надлежне инстанције САНУ да овај предлог одбаце, тј. не износе га на Изборну скупштину, пошто би се тиме ризико-вала само додатна компромитација наше највише научне установе.

Аутор је доктор философских наука. □